

Inscenace díla Franze Kafky režisérské generace přelomu 80. a 90. let v širším kontextu alternativní kultury

Školitelský posudek

Tereza Pavelková pracovala na své diplomové práci soustavně a kontinuálně, a to už během 1. ročníku magisterského studia, takže bylo možné text průběžně intenzivně konzultovat. Nutno říci, že například literárněvědná analýza i analýza některých inscenací prošly za onu dobu podstatnými změnami k lepšímu, pokud jde metodologii i analýzu. Vedle doporučené literatury si také sama množství pramenů a sekundárních zdrojů aktivně vyhledávala a komparativně s nimi pracovala.

Za jednoznačné pozitivum diplomové práce Terezy Pavelkové považuji kapitoly věnující se historickému, kulturnímu a divadelnímu kontextu v období tzv. normalizace. Její práce se vyznačuje širokým kontextuálním záběrem rozsáhlé, a přece hutné kulturně-historické analýzy. Diplomantka je schopná fundovaného odborného vhledu do někdejších mocenských i kulturně-politických struktur, ale též obdivuhodné empatie, pokud jde o dobový životní pocit obyvatel Československa i umělců, kteří se svou tvorbou snažili přímo či nepřímo vystupovat proti společenské realitě, kterou režim vytvářel. Často se zdá, jako by autorka dobu normalizace sama prožila, což samozřejmě není možné. Za neméně zdařilé považuji její charakteristiku studiových autorských divadel dvou generací, zejména pak brněnské alternativní scény 70. a 80. let i role a funkce, jaké v kontextu doby a neoficiální kultury plnilo prostředí amatérského divadla.

Diplomantce se daří v kapitole, v níž interpretuje Kafkovo literární dílo, plasticky přiblížit rovněž dobovou politickou a kulturní situaci mnohonárodnostní Prahy a zároveň uvažovat o Kafkově díle v mezinárodním, především expresionistickém, kontextu. Své analýzy vsazuje zároveň do kontextu obnovené recepce Kafkova díla v uvolňující se atmosféře 60. let v Československu.

Pro samotné analýzy si diplomantka vybrala několik reprezentativních inscenací, přičemž zmiňuje též festival Kafka 89, který proběhl na samotném sklonku totality. Diplomantka měla navíc možnost porovnat Goldflamovu inscenaci Procesu s legendární inscenací Grossmanovou, jíž se podrobně věnovala ve své bakalářské práci. V analýzách se pochopitelně věnuje nejprve literárním předlohám a významovým posunům, jimiž v konkrétní drammatizaci a režijním uchopení prošly, organicky však do svého výkladu zapojuje i reflexi dalších jevištních složek, takže se jí daří evokovat vizuální podobu inscenace a konkrétně definovat režijní rukopis několika tvůrců. Myslím, že se diplomantce podařilo přesnou analýzou výrazových prostředků, jevištní i textové stylizace zachytit významové akcenty, které jednotliví inscenátoři do kafkovských inscenací, v reakci na komunistickou realitu a moc, vkládali. Zároveň v poslední, 7. kapitole naznačuje nutnou proměnu ve vnímání Kafky ze strany umělců i společnosti po změně režimu i kulturního ovzduší.

Autorce se podařilo vytvořit diplomovou práci jako komparativní a současně analytickou studii, založenou na bohatém pramenném materiálu a různorodé sekundární literatuře, studii, která se současně vyznačuje suverénním autorským uvažováním a interpretací.

Práci proto velmi ráda doporučuji k obhajobě a navrhuji známku 1.

V Praze dne 11. 6. 2017

doc. PhDr. Zuzana Augustová, Ph.D.